Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Terälahden koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Esiopetusryhmässä ryhmäytymistä tuetaan päivittäin turvallisen ilmapiirin, leikin ja yhteisten kokemusten avulla. Toimintakauden alussa tutustutaan toisiin erilaisilla nimileikeillä, pari- ja pienryhmätehtävillä sekä yhteisillä keskusteluilla ja leikeillä. Lasten keskinäisiä suhteita vahvistetaan vaihtelemalla pari- ja pienryhmiä, jotta jokainen lapsi saa mahdollisuuden toimia kaikkien ryhmän jäsenten kanssa.

Arjessa harjoitellaan yhdessä lasten kanssa yhteistyötä, toisten huomioimista, vuoron odottamista, kuuntelemista sekä ristiriitojen rakentavaa ratkaisemista. Ryhmän yhteisiä sääntöjä ja toimintatapoja luodaan yhdessä lasten kanssa, jolloin lapset sitoutuvat niihin paremmin ja kokevat olevansa tärkeä osa ryhmää.

Jokaiselle lapselle annetaan mahdollisuuksia kertoa omia ajatuksiaan, mielipiteitään ja toiveitaan päivittäisissä keskusteluissa sekä toiminnan suunnittelussa. Lasten mielenkiinnon kohteita hyödynnetään toiminnan sisällöissä, ja heitä kannustetaan tekemään valintoja omien vahvuuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Aikuinen huolehtii siitä, että jokainen lapsi tulee kuulluksi, nähdyksi ja huomioiduksi. Pienessä ryhmässä jokaisella on mahdollisuus osallistua aktiivisesti yhteiseen toimintaan, leikkiin ja päätöksentekoon. Positiivinen palaute, onnistumisten näkyväksi tekeminen sekä lasten aloitteisiin vastaaminen vahvistavat lapsen tunnetta ryhmään kuulumisesta ja omasta merkityksellisyydestään. Aikuinen on läsnä lapselle ja kuuntelee lasta, tiedostaa, että jokainen lapsi tuntee ja kokee eritavalla. Aikuinen ottaa lapsen kertomukset vakavasti.

Mahdollisiin kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi ja asianomaisten kanssa keskustellaan tilanteesta. Jokaista kuullaan ja jokainen saa kertoa oman näkemyksen ja kokemuksen. Huoltajille ilmoitetaan myös tilanteesta.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Lapsille järjestetään tunnekerho, luetaan kirjoja mitkä käsittelevät tunteita sekä keskustellaan tunteista yhdessä lasten kanssa. Harjoittelemme päivittäin tunnetaitoja, kaveritaitoja, empatiaa, ristiriitojejn selvittämistä sekä toisen kunnioittavaa kohtaamista.	Luomme turvallisen, hyväksyvän ja yhdenvertaisen toimintaympäristön, jossa jokainen lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi. Mahdollisiin tilanteisiin puututaan välittömästi, tilanteet selvitetään kaikkien ospuolien kanssa jokaista kuunnellen	Ryhmässämme harjoitellaan tioisten huomioimista, kehumista ja kannustamista. Jokaiselle lapsellle tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksia ja omien vahvuuksien esille tuomista. Aikuiset antavat myönteistä ja kannustavaa palautetta sekä sanoittavat lasten vahvuuksia. Harjoitellaan iloitsemaan toisten onnistumisista.	Prokoulu.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Kielitietoisuutta tuetaan monipuolisella kielipedagogiikalla. Ryhmässä lorutellaan, runoillaan, leikitellään kielellä, lauletaan, luetaan kirjoja, tehdään itse satuja, kuunnellaan äänikirjoja ja tutustutaan monipuolisesti eri kieliin mm. kikatuksen avulla. Ryhmässämme lasketaan, leikitään matikkaa (mm. rahojen laskeminen kahvilaleikissä.) lajitellaan ja perustellaan valintoja/huomioita. Matematiikka on osa jokapäiväistä arkea.
Digitaalista osaamista ja medialukutaidon kehittymistä harjoitellaan erilaisten välineiden, sekä koodauksen alkeiden myötä. Lapset tutustutetaan ipadeihin, bee-botteihin ja tietokoneiden käyttöön. Koodaus ja digilaitteiden kanssa toimiminen on luontainen osa arkea. Pelaamme pelejä, otamme kuvia, kirjoitamme ja etsimme tietoa. Harjoittelemme myös internetin turvallista käyttöä.

Valitsimme tämän lukuvuoden teemaksi lukutaito arjenpedagogiikassa.

- Ohjaamme lapsi tutkimaan ja lukemaan kirjoja. Kirjakioskissa eririlaiset kirjat ovat lasten saatavilla

- Luemme lapsille päivittäin.

- Huomioimme lasten tarpeet lukuhetkissä.

- Yhdistelemme lukemiseen esineitä, draamaa, musiikkia, tanssia, kädentaitoja ja pelejä.

- Rohkaisemme lapsia puhumiseen, kertomiseen ja kirjoittamiseen.

- Arjessamme lorutellaan ja riimitellään sekä sadutetaan.

-Teemme näytelmiä ja esityksiä jo valmiista tai lasten omista ideoista.

- Kehitämme monilukutaitoa.

Tutustumme erilaisiin medioihin.

- Mahdollistamme ja kannustamme lapsi lukemaan oman taitonsa mukaan. Jo lukevat itse tai muille.

Lukemaan innostava ympäristö

- Tarjoamme lapsille kirjoja, joita he voivat vapaasti lukea.

- Mahdollistamme lapsille erilaisia luku paikkoja ja tilanteita esim. rauhoittumispesä.

- Teemme lukemisen näkyväksi esim. lempikirjanäyttelyllä ja lukupassi.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

- Kuvatkaa esiopetusyksikkönne:
    - erilaisten leikkiympäristöjen tekeminen houkutteleviksi:

Leikkiympäristöjä muokataan jatkuvasti lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Pyrimme vuorottelemaan leluja päiväkodin kanssa, jolloin eri leikit pääsevät kiertämään. Vahvistamme leikkiä aikuisen mukana ololla, erilaisilla kuvatuilla ja rikastamme leikkiä luomalla monipuolisia tapoja lähestyä leikkiä.Laskeudumme lapsen tasolle, kun leikimme mukana. Mahdollistamme läsnäolon kullekin leikkijälle. Tuemme leikkimistä ja tutustumista leikkipareilla ja leikkiryhmillä. Lasten kanssa myös keskustellaan paljon leikistä ja sen sisällöistä.

Lapset esittävät säännöllisesti toiveita leikeistä, ja havainnoimme lasten mielenkiinnonkohteita joita siirrämme leikkiin mukaan. Yhdistelemme luovasti eri leikkejä leikkijöiden toiveiden mukaan. Myös lelupäivät tärkeitä lapsille. Ryhmän lapset saavat olla mukana muokkaamassa ja ideoimassa leikkiympäristöä, niin sisällä kuin ulkonakin.

Luonnon läheisyys ja monipuoliset mahdollisuudet hyödyntää lähiluontoa osana esiopetuksen arkea. Metsä, puisto ovat helposti saavutettavissa, mikä mahdollistaa säännöllisen luonnossa liikkumisen, tutkimisen ja oppimisen. Henkilöstöllä on myönteinen asenne ulkoiluun ja luonnon hyödyntämiseen oppimisympäristönä.

Oppiminen ympäristössä: Hyödynnämme lähimetsää säännöllisesti oppimisympäristönä, jossa lapset liikkuvat, leikkivät, tutkivat ja oppivat luonnon keskellä. Osa ulkoiluista tapahtuu lähimetsässä.

Oppiminen ympäristöstä: Havainnoimme vuodenaikojen vaihtelua, luonnon ilmiöitä sekä eläin- ja kasvilajistoa lasten kiinnostuksen kohteita hyödyntäen.

Ympäristön puolesta toimiminen: Harjoittelemme kestävää elämäntapaa arvostamalla luontoa, kierrättämällä, vähentämällä roskaamista ja toimimalla vastuullisesti ympäristössä.

Hyödynnämme koulun salia viikoittain, lähiluontoa johon kuuluu metsä, koulunpiha ja koulunkenttä sekä esiopetustilan liikuntavälineitä lasten fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi. Toiminnallinen oppiminen on osa arkea, ja oppimistehtäviä toteutetaan liikkeen, liikuntaleikkien ja oppimisrastien avulla. Liikuntavälineitä käytetään säännöllisesti taukoliikunnassa, motoristen taitojen harjoittelussa sekä keskittymisen tukena.

Tavoitteena on lisätä lasten päivittäistä liikkumista, oppimisen iloa ja hyvinvointia. Lasten kanssa keskustellaan mitä he haluaisivat liikkua niin sisällä kuin ulkonakin.